

IMPACTUL ETICII PROFESIONALE ASUPRA CULTURII ORGANIZAȚIONALE ÎN INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Elena RAILEANU, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației

This article presents the subject of professional ethics and organizational culture in schools. Between professional ethics and organizational culture there is a close relation that implies: organization's profile, employees, clients, managers and the community. To determine this relation it is recommended to make a research in every school apart, because every school is unique and has its own particularities.

Tematica eticii profesionale cunoaște un debut relativ târziu și nu poate fi abordată din perspectiva drepturilor sau a libertăților. Ea pune în evidență responsabilitatea celor care practică profesia în cauză, responsabilitatea profesională fiind exprimată în Codurile deontologice. În acest context se înscrie și domeniul educațional. Regulile morale și tradițiile specifice domeniului educațional își găsesc reflecție în etica pedagogică.

În procesul transformărilor care au loc în societatea contemporană, un rol aparte îi revine culturii organizaționale. Ritmul schimbărilor impune noi cerințe față de practicile organizațiilor și oamenii care activează în cadrul lor. Cultura organizațională se compune dintr-un set de valori, semnificații, comportamente și practici organizaționale și reprezintă principala grilă de interpretare a realității organizaționale.

Având ca scop identificarea corelației dintre etica profesională și cultura organizațională în instituția de învățământ, am pornit de la ipoteza că dacă în relațiile profesionale practicăm egalitatea și respectul față de sine și ceilalți, atunci în instituția de învățământ se poate dezvolta o cultură organizațională puternică, bazată pe responsabilitate.

Etica profesională unește, în baza unor principii profesionale, oamenii care îndeplinesc profesii similare sau asemănătoare. Prin urmare, *etica profesională* reprezintă, în primul rând, coduri morale specifice exponentilor unor profesii, care includ regulile de conduită a unei grupe sociale concrete ce asigură caracterul moral al interacțiunilor determinate de o activitate de muncă concretă [2].

Romeo Poenaru consideră că activitatea profesională îl pune pe pedagog într-o poziție socială unică, deoarece „prin școală trec pretu-

tindeni și întotdeauna toți membrii societății, dar numai profesorii se întâlnesc cu aceeași șansă: se întorc de unde au plecat” [5, p.5]. În acest sens, etica pedagogului trebuie să se bazeze pe *valorile, principiile și idealurile moral-spirituale*.

Etica pedagogică se supune unor norme, principii și standarde deontologice pe care cadrele didactice trebuie să le cunoască și să le aplice. Potrivit cercetătorilor [1], *etica pedagogică* constituie compartimentul independent al eticii ca știință care studiază particularitățile moralei pedagogice, elucidează specificul realizării principiilor generale ale moralei în domeniul activității pedagogice, dezvăluie funcțiile, conținutul, principiile și categoriile ei fundamentale.

Actorii educaționali sunt cei care trebuie să ia atitudine față de parcursul dezvoltării culturale al organizației școlare. În viziunea noastră *cultura organizațională* ajută liderii școlari să înțeleagă mai lesne școlile proprii prin intermediul regulilor și al tradițiilor nescrise.

Valentin Guzgan definește cultura organizațională ca *o stare de existență prin care instituția educațională (organizația) se deosebește de altele similare prin modelele de activitate (acțiune) comune și împărtășite de membrii organizației, conexionate între ele în baza valorilor (acceptate și produse) amplificate și protejate de convingeri și idei de bază (filosofii, ideologii, ipoteze) materializate în norme comportamentale, ținută profesională, strategii de realizare a sarcinilor și obiectivelor educaționale (proces operaționale), exteriorizate prin maniere, limbă (limbaj), ceremonii, ritualuri, mituri, povești și povestiri prin produsul material și intelectual, ambient arhitectural și însemne distinctive* [3, p.6].

Prin cultură organizația școlară reușește să-și creeze în societate o anumită imagine. Când această imagine este în concordanță cu ceea ce așteaptă societatea de la organizație, ea se va găsi într-o poziție favorabilă. CO este „un adevărat *mod de viață* pentru membrii organizației” [6, p.207].

Între etica profesională și cultura organizațională există o relație strânsă care vizează:

- *Imaginea organizației* – importanța acordării onestității în relațiile cu colegii.
- *Salariații* – interesul instituției față de climatul de muncă, față de respectarea normelor etice.

- *Clienții* – respectul față de clienți în ceea ce privește calitatea serviciilor acordate.
- *Managerul* – onestitatea în utilizarea resurselor din cadrul instituției.
- *Comunitatea* – protecția mediului în care funcționează școala, sprijinul acordat.

Organizația școlară se consideră responsabilă față de cerințele înaintate de societatea modernă în vederea realizării unei educații de calitate. De aceea, responsabilitatea socială în organizația școlară „devine realitate când persoanele implicate acceptă conduita și comportamentul stabilit” [4, p.135].

Cultivarea unui etos specific este una dintre componentele principale ale procesului de formare a cadrelor didactice în spiritul valorilor organizaționale. În acest context, etapa experimentală a cercetării noastre a avut drept scop valorificarea metodologiei de formare a culturii etice în cadrul instituției de învățământ. Metodologia vizează dezvoltarea și îmbunătățirea imaginii profesionale și cultivarea atitudinii binevoitoare față de colegi. Etapa formativă a cuprins activități precum: masa rotundă „Promovarea imaginii profesorului”, seminarul cu tema „Comunicarea etică – factor important în promovarea valorilor organoizaționale”, dezbateri „Codul de etică al cadrului didactic în școală: pro/contra”.

Desfășurarea activităților s-a bazat pe interacțiunea cadrelor didactice, care au avut posibilitatea de a se exprima, de a-și valorifica cunoștințele și de a învăța prin cooperare și colaborare cu colegii.

Rezultatele experimentului ne-au permis afirmăm că antrenarea cadrelor didactice într-un program axat pe activități relevante pentru dezvoltarea profesională se desfășoară cu succes atunci când sunt asigurate acțiuni de promovare și sprijin a sistemului etic: valori, norme și reguli.

În concluzie putem afirma că școala, ca organizație, are un etos și un climat propriu. Iar aplicarea metodologiei de formare a culturii etice determină cadrele didactice la autoformare continuă și multilaterală; promovează relații de colaborare între cadrele didactice și favorizează schimbul de experiență profesională. Toate acestea contribuie la dezvoltarea unui mediu sănătos și sustenabil. Deoarece fiecare instituție de învățământ este unică în felul ei și are particularitățile sale

specifice, asemenea cercetări trebuie realizate la nivelul fiecărei instituții de învățământ în parte.

Referințe:

1. AXENTII, I.A. *Etica pedagogică: Suport de curs*. Cahul: Univ.de Stat din Cahul „B.P.Hașdeu”, 2012. 270 p.
2. CAPCELEA, V. *Etica și conduita umană*. Chișinău: Arc, 2010. 325 p.
3. GUZGAN, V. *Dezvoltarea culturii organizaționale în unitatea școlară*. Autoreferat al tezei de doctor în pedagogie. Chișinău, 2003.
4. LUNGU, V. *Etica profesională. Suport de curs*. Chișinău: CEP USM, 2011. 192 p.
5. POENARU, R. *Profesorul – un „manual” dotat cu sentimente (Deontologie didactică aplicată)*. București: Editura Danubius, 1997. 154 p.
6. PÎINIȘOARĂ G., PÎINIȘOARĂ I.O. *Managementul resurselor umane. Ghid practic*. Iași: Polirom, 2010. 358 p.

*Recomandat
Mihail PAIU, dr., conf.univ.*